

Underviservejledning

Forløb 5: Menneskerettigheder og universalitet

Følgende er en vejledning til undervisere, der ønsker at anvende det digitale læringsmateriale 'Menneskerettigheder og universalitet'. Materialet er målrettet lærerstuderende.

Forløbet 'Menneskerettigheder og universalitet' er femte forløb i en række på fem. De fire andre forløb omhandler 'Introduktion til menneskerettigheder', 'Undervisning i menneskerettigheder', 'Menneskerettigheder i et moderne samfund' og 'Menneskerettigheder i en pædagogisk praksis'.

Vejledningen indeholder en oversigt over;

1. materialets anvendelse
2. de videns- og færdighedsmål, som forløbet berører
3. forløbets kapitler, herunder centrale temaer, begreber og modeller
4. øvelser
5. quizzes, inklusiv svar
6. kilder

1. Materialets anvendelse

Materialet er udviklet som blended learning-materiale, hvor de studerende forbereder quizzes og øvelser inden undervisning, og sammen med underviser arbejder med indholdet i undervisningen. Materialet er en interaktiv, digital grundbog, hvor undervisere kan vælge at anvende hele materialet eller udvalgte dele. Det er muligt at navigere frit igennem hele materialet. Der indgår tre quizzes, ved forkert svar i disse kan man enten afgive et nyt svarforsøg eller gå videre i forløbet. Det er også muligt at springe hele quizen over ved at klikke videre i menuen.

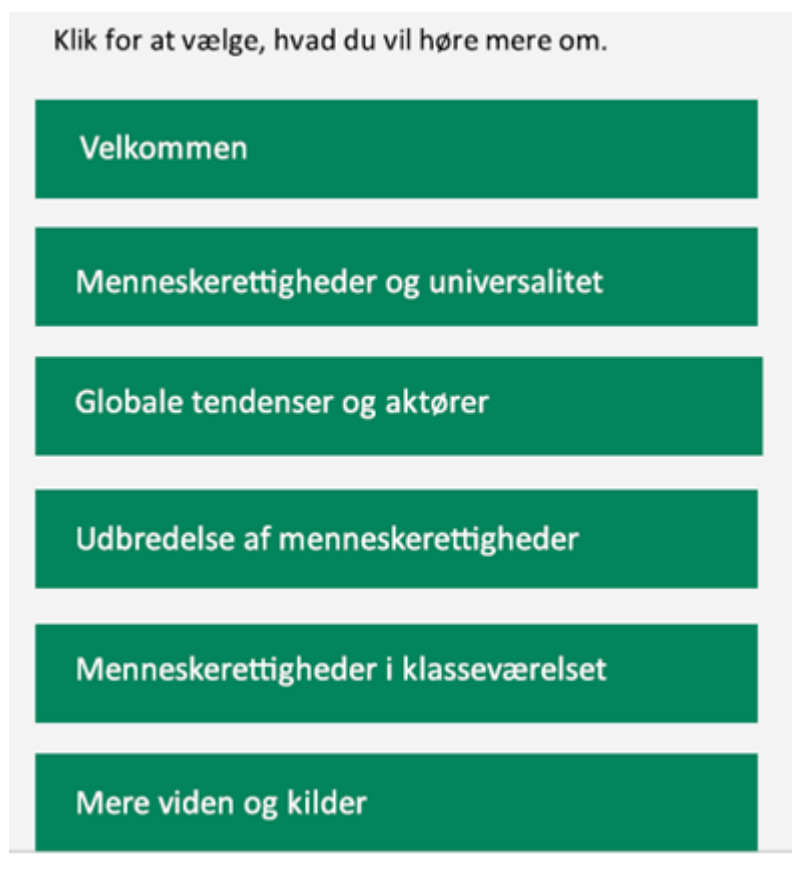
Det tager ca. 1 ½ - 2 timer at gennemgå materialet inklusiv quizzes og eksklusiv gruppeøvelserne.

2. Videns- og færdighedsmål

Materialet er udviklet med udgangspunkt i en modulbeskrivelse for et specialiseringsmodul i læreruddannelsen, men kan frit benyttes i andre fag i læreruddannelsen. Du kan finde modulbeskrivelsen med videns- og færdighedsmål som bilag.

3. Kapitler; temaer, begreber og modeller

Forløbet er bygget op omkring følgende kapitler, som indeholder øvelser og quizzes.

Menneskerettigheder og universalitet

Kapitlet introducerer til menneskerettighedernes universalitet, herunder de fire principper for menneskerettigheder: at menneskerettigheder er universelle, udelelige, umistelige og gensidigt afhængige og sammenhængende.

Kapitlet indeholder to quizzes. Den første spørger ind til, hvordan de studerende forstår universalitet, mens den anden fokuserer på, hvor de studerende selv tror, at menneskerettighederne kommer fra.

Materialet lægger efterfølgende op til en øvelse, der udfordrer de studerende til at overveje, hvordan opfattelsen af at menneskerettigheder kun er udviklet af vestlige lande, kan påvirke deres undervisning som lærere, samt hvordan man som lærer kan forklare eleverne om menneskerettighedernes universalitet.

Globale tendenser og aktører

Kapitlet behandler de moderne menneskerettigheders historie og sætter fokus på, at mange forskellige aktører fra nord til syd og fra øst til vest har kæmpet for at sætte menneskerettighederne på den globale dagsorden.

De studerende bliver herefter i en quiz bedt om at vurdere, hvilke politiske kampe og folkelige modstandsbevægelser der har bidraget til udviklingen af det moderne menneskerettighedsprojekt.

Herefter behandles de tendenser, som har påvirket udviklingen af de moderne menneskerettigheder med fokus på race og religion, afkolonisering og apartheid, samt retsstatsprincipper. Ligeledes præsenteres flere af de centrale aktører, som har været involveret i at konstruere menneskerettighederne som et globalt projekt.

Kapitlet afrundes med en øvelse, hvor de studerende skal forholde sig til italesættelsen af menneskerettighederne som primært vestlige landes projekt.

Udbredelse af menneskerettigheder

Kapitlet sætter fokus på, hvordan flere moderne samfundstendenser som bl.a. globalisering og digitalisering er med til at påvirke udviklingen af menneskerettighederne. Temaet eksemplificeres med en case om, hvordan digitalisering blandt andet har betydet, at hele verden har kunnet følge med i, hvordan borgere i Bahrain har krævet en større grad af frihed og respekt for deres menneskerettigheder.

Efterfølgende præsenteres de studerende for en øvelse, der lægger op til en diskussion af, hvordan stater bruger forskellige argumenter for at begrænse deres borgeres menneskerettigheder, og de studerende skal forholde sig til hvorvidt f.eks. værdier, kultur og religion er holdbare argumenter mod menneskerettigheder.

Menneskerettigheder i klasseværelset

Kapitlet introduceres med en øvelse der tager udgangspunkt i folkeskolens formålsparagraf, som bygger på menneskeretlige værdier. Øvelsen lægger op til at de studerende skal diskutere, hvordan man bedst kan undervise i den globale historie om menneskerettigheder, samt hvilke udfordringer man som kommende lærer kan møde i undervisning om menneskerettigheder.

Efterfølgende præsenteres bud fra tre eksperter på, hvordan man som lærer kan forholde sig til udtalelser fra elever som:

'Vesten eksporterer menneskerettigheder til resten af verden'

'Religion og menneskerettigheder hører ikke sammen'

'Der er så stor forskel på menneskerettigheder i de forskellige lande, at det alligevel ikke betyder noget'

4. Øvelser

Der findes fem øvelser i forløbet. Øvelserne er formuleret på måder, der får de studerende til at reflektere og diskutere med deres medstuderende, i studiegrupper eller på holdet. Alle øvelser kan hentes som pdf, hvor man kan skrive noter direkte i og gemme på sin egen computer. Øvelserne kan også anvendes som

handout i undervisningen. I det følgende er de fem øvelser vist. Du kan finde alle øvelserne som handout på [Institut for Menneskerettigheders læringsportal \(link\)](#)

De fem øvelser er:

- Formidling af menneskerettigheder til elever (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)
- Menneskerettigheder og globale aktører (under kapitlet Globale tendenser og aktører)
- Staters begrænsning af rettigheder (under kapitlet Udbredelse af menneskerettigheder)
- Undervisning i menneskerettigheder (under kapitlet Menneskerettigheder i klasseværelset)
- Undervisning i menneskerettigheder II (under kapitlet Menneskerettigheder i klasseværelset)

Formidling af menneskerettigheder til elever (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)

The screenshot shows a digital learning interface. At the top, there is a black navigation bar with the word 'MENU' in white and a green 'PDF' icon on the right. Below this, a green header bar contains the text 'MENNESKERETTIGHEDER OG UNIVERSALITET'. The main content area has a light gray background. On the left, there is a purple vertical bar with a white box containing the text: 'Diskutér spørgsmålene i undervisningen eller med din studiegruppe.' Below this box is an illustration of a woman in a black dress holding up the box. To the right of the purple bar, the title 'Formidling af menneskerettigheder til elever' is displayed. Below the title, the text reads: 'På baggrund af det, du er blevet præsenteret for indtil nu, overvej følgende:'. This is followed by two bullet points: '• Hvordan kan opfattelsen, af at menneskerettighederne kun er udviklet af de vestlige lande, påvirke din undervisning?' and '• Hvordan kan du forklare dine elever, at menneskerettigheder er universelle – og hvad det betyder?'. At the bottom of the interface, there is a black bar with white navigation arrows and the text 'FORRIGE' on the left and 'NÆSTE' on the right.

Menneskerettigheder og globale aktører (under kapitlet Globale tendenser og aktører)

MENU PDF

GLOBALE TENDENSER OG AKTØRER

Menneskerettigheder og globale aktører

Formålet med dette kursus er at vise, at der har været mange aktører involveret i at udvikle menneskerettighederne som et internationalt projekt.

Men ofte bliver en lang række staters og aktørers store indsats i udviklingen af menneskerettighederne overset og udeladt i den måde menneskerettens historie bliver fortalt på.

- Hvilke udfordringer kan det have for de lande og deres borgere, der ekskluderes fra historien om menneskerettighederne?
- Hvordan kan det påvirke eleveres syn på menneskerettigheder, at de kender til de forskellige aktørers rolle?

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Staters begrænsning af rettigheder (under kapitlet Udbredelse af menneskerettigheder)

MENU PDF

UDBREDELSE AF MENNESKERETTIGHEDER

I Rusland siger staten, at der ikke skal være "uønskede udenlandske organisationer" i landet.

I Kina taler staten om at "Asian values" ikke kan forenes med menneskerettigheder.

I USA siger regeringen at, Børnekonventionen er et indgreb i forældres ret til at bestemme over deres barn.

Staters begrænsning af rettigheder

På trods af menneskerettighedernes universalitet, bruger stater forskellige argumenter for at begrænse menneskerettigheder. Du kan læse nogle eksempler i boksene.

Diskutér følgende spørgsmålene med dine medstuderende:

- Er værdier, kultur og religion et holdbart argument mod menneskerettigheder?
- Kan du komme i tanke om eksempler på uenighed mellem borgere og staten om menneskerettigheders gyldighed?

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Undervisning i menneskerettigheder (under kapitlet Menneskerettigheder i klasseværelset)

MENU PDF

MENNESKERETTIGHEDER I KLASSEVÆRELSET

FOLKESKOLENS FORMÅL
Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.
- Formålsparagraffen § 1, Stk. 3.

Undervisning i menneskerettigheder

Folkeskolens formål bygger i høj grad på menneskeretlige værdier som frihed, åndsfrihed, ligeværd og rettigheder. Det betyder, at elever skal lære om menneskerettighederne.

Der findes ligeledes mål for fag, der indeholder forpligtelser til at lære om rettigheder. Overvej:

- hvordan man bedst underviser i den globale historie om menneskerettigheder?
- hvilke udfordringer du som kommende lærer kan møde i din undervisning om menneskerettigheder?

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Undervisning i menneskerettigheder II (under kapitlet Menneskerettigheder i klasseværelset)

På baggrund af tre videoer med udtalelser fra eksperter diskuteres nedenstående:

MENU

MENNESKERETTIGHEDER I KLASSEVÆRELSET

“Vesten eksporterer menneskerettigheder til resten af verden!”

“Religion og menneskerettigheder hører ikke sammen!”

“Der er så stor forskel på menneskerettigheder i de forskellige lande, at det alligevel ikke betyder noget!”

Undervisning i menneskerettigheder

Når du underviser i menneskerettigheder kan du møde udtalelser fra dine elever, som bundet i klassiske myter og opfattelser af menneskerettighederne.

På de følgende sider vil tre eksperter fra Institut for Menneskerettigheder hver give et bud på, hvordan du kan besvare disse udtalelser på baggrund af viden og fakta.

Overvej hvordan du kan bruge deres forklaringer i din undervisning.

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

5. Quizzer

Der findes tre quizzer i forløbet. Ved forkert svar kan man enten afgive et nyt svarforsøg eller gå videre i forløbet. Det er også muligt at springe hele quizzen over ved at klikke videre i menuen.

De tre quizzer er:

- Hvad betyder universalitet? (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)
- Hvor tror du menneskerettighederne kommer fra? (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)
- Kampe om rettigheder (under kapitlet Globale tendenser og aktører)

De tre quizzer er vist på de følgende tre sider.

Hvad betyder universalitet? (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)

MENU

MENNESKERETTIGHEDER OG UNIVERSALITET

Hvad betyder universalitet?

FN's menneskerettigheder er universelle.

Men hvad mener man egentlig med universalitet? Hvad tror du, det betyder?

Klik på den svarmulighed, du tror er den rigtige.

Menneskerettighederne gælder for alle mennesker i verden.

Menneskerettighederne gælder kun for de lande, der har tilsluttet sig FN's Konvention om civile og politiske rettigheder.

Menneskerettighederne gælder for altid.

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Det korrekte svar er:

- Menneskerettighederne gælder for alle mennesker i verden.

MENU

MENNESKERETTIGHEDER OG UNIVERSALITET

Hvad betyder universalitet?

FN's menneskerettigheder er universelle.

Men hvad mener man egentlig med universalitet? Hvad tror du, det betyder?

Klik på den svarmulighed, du tror er den rigtige.

Det er fuldstændig korrekt.

Menneskerettighederne gælder for alle mennesker i alle lande. Universalitet betyder også, at mange stater i verden har været med til at formulere menneskerettigheder.

Prøv at klikke på de andre svar selvom du har valgt det korrekte.

FORTSÆT

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Hvor tror du menneskerettighederne kommer fra? (under kapitlet Menneskerettigheder og universalitet)

MENNESKERETTIGHEDER OG UNIVERSALITET

MENU

Hvor tror du menneskerettighederne kommer fra?

- Menneskerettigheder som international lovgivning har altid eksisteret i forskellige dele af verden.
- Menneskerettigheder er baseret på kristne værdier.
- Både industrialiserede lande og udviklingslande har spillet en vigtig rolle i dannelsen af de internationale menneskerettigheder.
- Frankrig og Storbritannien var i 1960'erne to af de væsentligste lande i opbyggelsen af internationale menneskerettigheder.

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Det korrekte svar er:

- Både industrialiserede lande og udviklingslande har spillet en vigtig rolle i dannelsen af de internationale menneskerettigheder.

MENNESKERETTIGHEDER OG UNIVERSALITET

MENU

Tryk på det udsagn, som du mener er det korrekte.

Det er fuldstændig korrekt. Godt gået!

Du vil lære mere om, hvordan både industrialiserede lande og udviklingslande har været vigtige for udviklingen af de moderne menneskerettigheder. Universalitet bliver dog ofte udfordret af den måde historien om menneskerettigheder bliver fortalt. Mange tror, at vestlige lande er de eneste vigtige aktører i det menneskeretlige projekt.

Selvom du har valgt det korrekte svar, så prøv at vælge en af de andre svarmuligheder og lær mere.

vigtig

ste

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

Kampe om rettigheder (under kapitlet Globale tendenser og aktører)

MENU

GLOBALE TENDENSER OG AKTØRER

Vælg de udsagn, som du mener er de korrekte.

Kampe om rettigheder

1960'erne var et årti, hvor manglende rettigheder kom på agendaen. Men hvilke politiske kampe og folkelige modstandsbevægelser, rundt om i verden, har bidraget til udviklingen af det internationale menneskerettighedsprojekt?

- Civil Rights Movement i USA
- Apartheid i Sydafrika
- Afkolonisering i Afrika
- Ungdomsoprøret i USA og Europa
- Vietnambevægelsen mod Vietnamkrigen

SVAR

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

De korrekte svar er:

- Civil Rights Movement i USA
- Apartheid i Sydafrika
- Afkolonisering i Afrika

MENU

GLOBALE TENDENSER OG AKTØRER

Vælg de udsagn, som du mener er de korrekte.

Kampe om rettigheder

Det er korrekt!

På de næste sider kan du lære mere om tendenserne, der førte til de tre første juridisk bindende FN-konventioner i 1960'erne:

- Konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, 1965
- Konvention om borgerlige og politiske rettigheder, 1966
- Konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, 1966.

FORTSÆT

◀ FORRIGE NÆSTE ▶

6. Kilder

- Steven L. B. Jensen: "The Making of International Human Rights – The 1960's, Decolonization and the Reconstruction of Global Values". New York, NY: Cambridge University Press, 2016.
- Samuel Moyn: "The Last Utopia – Human Rights in History". Cambridge: The Belknap Press, 2010.
- Marie Benedicte Dembour: 'What are Human Rights? Four Schools of Thought', *Human Rights Quarterly*, vol. 32(1), 2010
- Jack Donnelly: 'The Relative Universality of Human Rights', *Human Rights Quarterly*, vol. 29(2), 2007
- Kirsten Hastrup (red.): *Human Rights on Common Grounds: The Quest for Universality*, Martinus Niejhoff, 2001
- Eva Maria Lassen: 'Universalism and relativism,' i Anja Mihr og Mark Gibney (red.) *SAGE Handbook of Human Rights*, Sage Publications, 2014

7. Kolofon

Udviklet af Institut for Menneskerettigheder.

Forfattere: Camilla Silva Fløistrup & Kristina Helland Strandby

Redaktør: Cecilia Decara

Instructural Designer: Christina Pohani

Produktion: MOCH

Grafisk design: Sune Kjertsner Sørensen & Hedda Bank

Foto: Colourbox & Google Creative Commons

© 2017 Institut for Menneskerettigheder

Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

www.menneskeret.dk

8. Bilag - Modulbeskrivelse

Følgende modulbeskrivelse er udviklet af en arbejdsgruppe bestående af lektorer fra hhv. Metropol, UCC, UCSJ og UCSYD og Institut for Menneskerettigheder. Modulet er udviklet som et specialiseringsmodul på 10 ECTS point til læreruddannelsen. De formulerede mål ligger til grund for det digitale læringsmateriale.

Tværm modul i læreruddannelsen "Undervisning i menneskerettigheder" Modultype, omfang og sprog

Tværfagligt specialiseringsmodul på 10 ECTS point. Modulsproget er dansk (evt. engelsk).

Kort beskrivelse af modulet

Formålet med modulet er, at styrke de studerendes kompetencer i at undervise i menneskerettigheder ud fra viden om menneskerettighedernes baggrund, samspil med og status i et moderne demokratisk samfund. Endvidere er formålet at de studerende reflekterer over hvordan menneskerettighederne kan være med til at besvare særlige problemstillinger i det pædagogiske arbejde og i forhold til folkeskolens formålsparagraf.

Modulets vidensgrundlag

Modulet bygger på national og international forsknings – og udviklingsviden om dannelse, demokrati og medborgerskab i en menneskerettighedskontekst. Herunder, overvejelser vedrørende hvordan menneskeretsforståelse kan være med til at besvare særlige problemstillinger i det pædagogiske arbejde og i forhold til folkeskolens formålsparagraf.

Modulet kvalificerer/ godkendes til kompetencemålsprøve i følgende fag:

- Pædagogik og lærerfaglighed
- KLM
- Kristendomskundskab/religion
- Samfundsfag

Forudsætninger for at læse modulet

Ingen.

Vidensmål: Den studerende har viden om:	Færdighedsmål: Den studerende kan:
konventioner og rammer for undervisning i menneskerettigheder, pædagogiske tilgange, undervisningsmaterialer og øvelser der fremmer en menneskerettighedsbaseret tilgang til undervisning i menneskerettigheder,	agere som menneskerettighedskonsulent på skolerne, herunder, bidrage til udvikling af nye tilgange til menneskerettighedsdidaktik, planlægge og videreudvikle interaktive, participatoriske læringsforløb der handler om menneskerettigheder tilpasset alder, læringsmål og trin og som respekterer de deltagendes rettigheder,
den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og rapporteringscyklus i FN-systemet på særligt børne- og uddannelsesområdet,	analysere specifikke problemstillinger i skolen i lyset af internationale anbefalinger til Danmark på børne- og uddannelsesområdet,
menneskerettighedernes status i Danmark og samspillet mellem det danske demokratiske system og internationale organisationer som EU, Europarådet og FN på menneskerettighedsområdet,	formidle viden tilpasset alder og fag, om menneskerettighedernes baggrund, status og samspil med et moderne demokratisk samfund,
ligebehandlingsprincippet og dansk ligebehandlingslovgivning i medfør af international ligebehandlings- og ikke diskriminationslovgivning,	genkende og agere i forhold til oplevelser af ulighed og diskrimination blandt elever og lærere,
menneskerettighedernes historie og værdigrundlag,	karaktarisere forholdet mellem folkeskolens formålsparagraf og menneskerettighederne
religion og menneskerettigheder i en skolekontekst,	afveje og håndtere etiske og menneskeretlige dilemmaer mellem religion og skole,
pædagogiske tilgange der tager udgangspunkt i at skabe lige muligheder for alle under hensyntagen til de i menneskeretten beskyttede diskriminationsgrunde,	undervise på måder der fremmer et fordomsfrit og inkluderende læringsmiljø uanset etnicitet, religion eller tro, alder, handicap, seksuel orientering eller kønsidentitet sociale baggrund eller andet,
lærers rolle i forhold til respekt for elevernes grundlæggende menneskerettigheder, herunder FN's børnekonvention og centrale principper vedrørende ligestilling (artikel 2), barnets tarv (artikel 3), liv og udvikling (artikel 6) og medbestemmelse (artikel 12),	karaktarisere og diskutere lærers rolle i forhold til at respektere og fremme børns rettigheder i skolen, i fritiden og i familien,
centrale menneskerettigheder for udsatte børn i skole- og familiesammenhænge.	formulere indberetninger til social myndigheder i et passende sprog og med respekt for menneskerettighederne.